

บทความวิชาการ Hot Issue

(มกราคม ๒๕๖๐)

คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ <http://www.parliament.go.th>

คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ

โชคสุข กรกิตติชัย

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ โดยกำหนดให้การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในภาครัฐ รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เป็นนโยบายสำคัญในการบริหารงานของรัฐ ประกอบกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีคำสั่งที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ สำหรับเป็นกลไกในการต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหาการทุจริต โดยมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนร่วมกันบูรณาการแก้ไขปัญหาการทุจริตให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อสนองต่อความต้องการของสังคมและประชาชนอย่างยั่งยืนโดยเร็ว กระทั่งได้มีการตั้ง “คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ” หรือที่เรียกว่า “คตช.” ขึ้นมา ซึ่งเป็นไปโดยคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๒๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ และคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘ เนื่องจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีนโยบายสำคัญและเร่งด่วนในการป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ถึงแม้จะมีหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องก็ตาม แต่ก็ยังไม่มีหน่วยงานใดทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานและติดตามผลการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ทำให้การกำกับดูแล ติดตามประเมินผล และผลักดันการดำเนินการตามนโยบายในเรื่องดังกล่าวยังไม่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร ต่อมาในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๘ มีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ได้มอบหมายให้สำนักงบประมาณ อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ตามที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ซึ่งเป็นประธานกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ เสนอ และพิจารณาการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ และการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอื่น ๆ ที่จำเป็นเพื่อให้เบิกจ่ายได้ตามระเบียบของทางราชการ โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณของสำนักงบประมาณ และให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสถานที่ปฏิบัติงานของคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ

สำหรับโครงสร้างของคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ ประกอบด้วย

1. หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นประธานกรรมการ
2. หัวหน้าฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ
3. คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นรองประธานกรรมการ
4. ผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติมอบหมาย อีกไม่เกิน ๓ คน เป็นกรรมการ
5. ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งอีกไม่เกิน ๙ คน เป็นกรรมการ

นอกจากนี้ หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้ผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยให้ถือว่าผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการด้วย และให้ประธานกรรมการติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐเป็นกรรมการและเลขานุการ

ตารางแสดงรายนามของคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ

ตำแหน่ง	รายนามตามคำสั่งที่ 1/2558	รายนามตามคำสั่งที่ 14/2558	รายนามตามคำสั่งที่ 6/2559 (ปัจจุบัน)
ประธานกรรมการ	พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา	พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา	พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
ที่ปรึกษาประธาน กรรมการ	พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ	พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ	พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ
ที่ปรึกษาประธาน กรรมการ	นายวิษณุ เครืองาม	นายวิษณุ เครืองาม	นายวิษณุ เครืองาม
หัวหน้าฝ่ายกฎหมาย และกระบวนการ ยุติธรรม คณะรักษา ความสงบแห่งชาติ (รองประธานกรรมการ)	พลเอก ไพบูลย์ คุ้มฉายา	พลเอก ไพบูลย์ คุ้มฉายา	- (เลื่อนตำแหน่งไปเป็น องคมนตรี)
กรรมการ	พลเอก อุดมเดช สีตบุตร	พลเอก อุดมเดช สีตบุตร	พลเอก อุดมเดช สีตบุตร
กรรมการ	พลเรือเอก ไกรสร จันทร์สุวานิชย์	พลเอก ธีรชัย นาควานิช	พลเอก เฉลิมชัย สิทธิสาท
กรรมการ	-	พลเรือเอก ณะ อารีนิจ	พลเรือเอก ณะ อารีนิจ
กรรมการ	พลอากาศเอก ตรีนทศ สนแจ้ง	พลอากาศเอก ตรีนทศ สนแจ้ง	พลอากาศเอก จอม รุ่งสว่าง
กรรมการ	นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์	นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์	นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์
กรรมการ	นายประมนต์ สุธีวงศ์	นายประมนต์ สุธีวงศ์	นายประมนต์ สุธีวงศ์
กรรมการ	นายบรรยง พงษ์พานิช	นายบรรยง พงษ์พานิช	นายถวิล เปลี่ยนศรี
กรรมการ	รองศาสตราจารย์จुरี วิจิตร วาทการ	รองศาสตราจารย์จुरี วิจิตร วาทการ	รองศาสตราจารย์จुरี วิจิตร วาทการ
กรรมการ	รองศาสตราจารย์ต่อตระกูล ยมนา	รองศาสตราจารย์ต่อตระกูล ยมนา	รองศาสตราจารย์ต่อตระกูล ยมนา
กรรมการ	นางสาววัลย์รัตน์ ศรีอรุณ	นางสาววัลย์รัตน์ ศรีอรุณ	นางสาววัลย์รัตน์ ศรีอรุณ
กรรมการ	นายวิชัย อัครัสกร	นายวิชัย อัครัสกร	นายวิชัย อัครัสกร

ตำแหน่ง	รายนามตามคำสั่งที่ 1/2558	รายนามตามคำสั่งที่ 14/2558	รายนามตามคำสั่งที่ 6/2559 (ปัจจุบัน)
กรรมการ	รองศาสตราจารย์สังคีต พิริยะรังสรรค์	รองศาสตราจารย์สังคีต พิริยะรังสรรค์	รองศาสตราจารย์สังคีต พิริยะรังสรรค์
กรรมการ	นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล	นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล	นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล
กรรมการและ เลขานุการ	ประธานกรรมการติดตาม และตรวจสอบการใช้จ่าย งบประมาณภาครัฐ	ประธานกรรมการติดตามและ ตรวจสอบการใช้จ่าย งบประมาณภาครัฐ	ประธานกรรมการติดตาม และตรวจสอบการใช้จ่าย งบประมาณภาครัฐ
กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ คนที่ 1	ผู้แทนสำนักงบประมาณ	ผู้แทนสำนักงบประมาณ	ผู้แทนสำนักงบประมาณ
กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ คนที่ 2	ผู้แทนสำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี	ผู้แทนสำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี	ผู้แทนสำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี
กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ คนที่ 3	ผู้แทนสำนักงาน คณะกรรมการนโยบาย รัฐวิสาหกิจ	ผู้แทนสำนักงาน คณะกรรมการนโยบาย รัฐวิสาหกิจ	ผู้แทนสำนักงาน คณะกรรมการนโยบาย รัฐวิสาหกิจ

(หมายเหตุ : ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติ
รอการแต่งตั้งใหม่ เนื่องจากพลเอก ไพบูลย์ คุ้มฉายา เลื่อนตำแหน่งไปเป็นองคมนตรี เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม
2559) (ข้อมูล ณ วันที่ 19 มกราคม 2560)

คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. จัดทำแนวทางและมาตรการในการบูรณาการเพื่อเสริมสร้างและประสานความร่วมมือ
ในการป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง
เพื่อให้การดำเนินการตามนโยบายในเรื่องดังกล่าวเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและไปในทิศทางเดียวกัน
และเสนอให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

2. ติดตาม ประสานงาน และสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานของคณะกรรมการ
ตามกฎหมายหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและ
ประพฤติมิชอบ ตลอดจนพิจารณาข้อเสนอของภาคเอกชนในการต่อต้าน ป้องกัน และขจัดการทุจริตและ
ประพฤติมิชอบ

3. จัดทำผลการดำเนินการและเสนอแนะความเห็นหรือกลไกในการดำเนินการที่จำเป็นในการ
ป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่
ในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือเพื่อมีมติสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ

4. จัดทำข้อเสนอแนะในการป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบไปยังคณะกรรมการการ
ร่างรัฐธรรมนูญเพื่อประกอบการพิจารณาตามที่เห็นสมควร

5. ในกรณีที่เห็นสมควรอาจแจ้งต่อหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อขอให้มีการประชุม
ร่วมกันของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรี เพื่อปรึกษาหารือหรือพิจารณาแนวทางการ
ดำเนินการเพื่อให้การแก้ไขปัญหาในเรื่องของการป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบเกิดผล
อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

6. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน
ตามความจำเป็น

7. เชิญเจ้าหน้าที่ บุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงให้ข้อเท็จจริง ความเห็นหรือคำแนะนำ
ทางวิชาการ หรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

8. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติมอบหมาย

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

ถึงแม้ที่ผ่านมาจะมีหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต แต่ก็ยังไม่มีหน่วยงานใดทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานและติดตาม
ผลการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ทำให้รัฐบาลชุดปัจจุบันที่มีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีนโยบายในการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันอย่างจริงจัง จึงได้ตั้ง “คณะกรรมการ
ต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ” หรือ “คตช.” ขึ้นมา เพื่อให้การกำกับดูแล ติดตามประเมินผล และผลักดัน
การดำเนินการตามนโยบายในเรื่องดังกล่าวให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และมีการดำเนินการมาแล้ว 2 ปี
ตั้งแต่ปี 2558-ปัจจุบัน มีการประชุมและหารือเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว และมีการจัดตั้งอนุกรรมการขึ้นมา
4 คณะ ซึ่งประกอบด้วย 1. คณะอนุกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติด้านการปลูกฝังจิตสำนึกและสร้าง
การรับรู้ ซึ่งมีรองศาสตราจารย์จวีร์ วิจิตรวาทการ เป็นประธาน 2. คณะอนุกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ
ด้านการป้องกันการทุจริต ซึ่งมีรองศาสตราจารย์ต่อตระกูล ยมนาค เป็นประธาน 3. คณะอนุกรรมการ
ต่อต้านการทุจริตแห่งชาติด้านการประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีรองศาสตราจารย์สังคีต พิริยะรังสรรค์ เป็นประธาน
และ 4. คณะอนุกรรมการประสานความร่วมมือข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact) ซึ่งมีอธิบดีกรมบัญชีกลาง
เป็นประธาน จะเห็นได้ว่า เป็นประโยชน์อย่างมากเพื่อช่วยให้การขับเคลื่อนมีความรวดเร็วขึ้นในการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ตามที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายไว้เมื่อปี 2557 ทั้งนี้ ในการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันจะสำเร็จบรรลุผลได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะภาครัฐบาล
ภาคเอกชน และภาคประชาชน จะต้องมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือและเสนอแนะซึ่งกันและกัน และเมื่อมี
การเปลี่ยนแปลงเป็นรัฐบาลใหม่จะต้องมีนโยบายและการปฏิบัติที่มีความต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศไทย
ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชันที่มีมาช้านานตั้งแต่อดีต รวมทั้งการจัดอันดับคอร์รัปชันของประเทศไทยก็จะมี
อันดับที่ดีขึ้นกว่าเดิมอีกด้วย

บรรณานุกรม

คตช. แต่งตั้งคณะกรรมการ 4 คณะ เร่งขับเคลื่อนงานต่อต้านการทุจริต. (27 กุมภาพันธ์ 2558).

สืบค้น 26 ธันวาคม 2559 จาก <http://www.isranews.org/thaireform/thaireform-data/item/36844-%E0%B8%84%E0%B8%95%E0%B8%8A-%E0%B9%81%E0%B8%95%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%95%E0%B8%B1%E0%B9%89%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%93%E0%B8%B0%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%B8%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3-4-%E0%B8%84%E0%B8%93%E0%B8%B0-%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%82%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B9%80%E0%B8%84%E0%B8%A5%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%95%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%97%E0%B8%B8%E0%B8%88%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%95.html>

“คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 127/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ” (14 มกราคม 2558). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 132 ตอนพิเศษ 9 ง, น. 58-59.

“คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 1/2558 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการตามองค์ประกอบคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ” (14 มกราคม 2558). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 132 ตอนพิเศษ 9 ง, น. 60-61.

“คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 14/2558 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการตามองค์ประกอบคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ” (27 ตุลาคม 2558). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 132 ตอนพิเศษ 269 ง, น. 7-8.

“คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 6/2559 เรื่อง แก้ไขบุคคลตามองค์ประกอบคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ” (6 ธันวาคม 2559). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 133 ตอนพิเศษ 282 ง, น. 13.

“ประกาศแต่งตั้งองคมนตรี” (6 ธันวาคม 2559). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 133 ตอนพิเศษ 281 ง, น. 1-2.